

Rozdział 9

OKREŚLENIE SPOSOBÓW MONITORINGU STANU OCHRONY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT I ICH SIEDLISK BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM OCHRONY

1. Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku. Monitoring rozszerzony, prowadzony przez specjalistów zewnętrznych, w przypadku pozyskania środków na ten cel. Podmiot odpowiedzialny – Park.

Lp.	Kod Natura 2000 ¹⁾ Przedmiot ochrony	Zakres prac monitoringowych, kontrolowany parametr/wskaźnik monitoringu	Terminy/ częstotliwość	Miejsce ⁶⁾
1.	3140 ¹⁾ Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Z wykorzystaniem metodyki PMŚ/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3	Co 5 lat w czerwcu	3 stanowiska: Jezioro Przetaczek, Jezioro Krusznik, Jezioro Białe Wigierskie
2.	6510 ¹⁾ Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Z wykorzystaniem metodyki PMŚ/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3	Co 6 lat w czerwcu przed pokosem	Oddziały: 201b, 201n, 172c, 57fz
3.	7140 ¹⁾ Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMŚ/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3	Co 6 lat w lipcu	Oddziały: 217k, 93m
4.	7210 ¹⁾ Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMŚ/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3)	Co 6 lat w lipcu	3 stanowiska: 205f, 218z, mx, d, c, 232a
5.	7230 ¹⁾ Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Z wykorzystaniem metodyki PMŚ/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3)	Co 2 lata w lipcu	Oddział 53p

Lp.	Kod Natura 2000 ¹⁾ Przedmiot ochrony	Zakres prac monitoringowych, kontrolowany parametr/wskaźnik monitoringu	Terminy/ częstotliwość	Miejsce ⁶⁾
6.	9170-2 ¹⁾ Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3)	Co 5 - 6 lat w czerwcu lub wiosną i latem	Stałe powierzchnie kołowe w oddziałach: 13b, 19l, 23h, 24l, 26c, 31f, 32a, 37c, 38h, 40f, 43k, 54d, 54i, 55c, 58h, 61o, 67b, 68g, 69d, 70d, 73f, 84i, 89a, 93b, 95b, 102a, 109c, 115b, 118j, 120f, 121c, 129k, 134c, 137a, 142b, 150n, 154c, 160b, 173a, 174a, 202d, 204bx, 205a, 208c, 222b, 261b, 261d, 284b, 335a, 354c, 355c, 355f, 360h, 361a, 362g, 379d, 384c, 390b oraz kołowa powierzchnia próbna o współrzędnych X: 766912, Y: 699186 (PUWG 1992)
7.	91D0 ¹⁾ Bory i lasy bagienny, w tym podtypy: 91D0-2 sosnowy bór bagienny (<i>Vaccinio uliginosi- Pinetum</i>), 91D0-5 borealna świerczyna na torfie (<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>), 91D0-6 sosnowo-brzozowy las bagienny	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3)	Co 5 - 6 lat	Stałe powierzchnie kołowe w oddziałach: 1c, 22b, 85l, 99d, 111g, 122w, 129h, 136d, 141g, 143b, 218k, 231yx, 240w, 253c oraz kołowa powierzchnia próbna o współrzędnych X:763257, Y:691830 (PUWG 1992)
8.	91E0-3 ¹⁾ Łęg olszowo-jesionowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ, wskaźniki zawarte w publikacji Mróz (2010, 2012) „Monitoring siedlisk przyrodniczych” cz. 1, 2, 3)	Co 5- 6 lat	Oddziały: 8l, 11b, 12t, 43d, 49b, 98j; stałe powierzchnie kołowe w oddziałach: 117t, 376a oraz kołowa powierzchnia próbna o współrzędnych X:767584, Y:699875 (PUWG 1992)

2. Sposoby monitoringu stanu ochrony gatunków roślin i zwierząt, w tym ptaków, będących przedmiotami ochrony części obszarów Natura 2000 PLH200004 oraz PLB200002 pokrywających się z granicami Parku.

2.1. Monitoring podstawowy, prowadzony przez pracowników Parku. Podmiot odpowiedzialny – Park

Lp.	Przedmiot monitoringu	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce ⁶⁾
1.	1437 ¹⁾ leniec bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	co 6 lat	4 stanowiska oddziały: 85f/85h, 271c/272f, 290a, 377a
2.	1477 ¹⁾ sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie kwitnienia i w lecie (2 razy rocznie)	5 stanowisk oddziały: 48d, 47f, 377a, 244h, 317a
3.	1516 ¹⁾ aldrowanda pęcherzykowata (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat	wszystkie (2) stanowiska, oddziały: 23m, 23z

4.	1528 ¹⁾ skalnica torfowiskowa (<i>Saxifraga hirculus</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata w okresie kwitnienia czerwiec-lipiec	wszystkie (3) stanowiska, oddziały: 21c, 21o/24g, 53p/54k, 56j/56k/56o/56p
5.	1903 ¹⁾ lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata w okresie kwitnienia (czerwiec-lipiec)	3 stanowiska, oddziały: 21m, 24g, 53p/54k, 93m;
6.	1902 ¹⁾ obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata w okresie kwitnienia	oddziały: 12j, 12l, 206b, 355b
7.	1762 ¹⁾ arnika górską (<i>Arnica montana</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata	1 stanowisko odział 374b
8.	1042 ¹⁾ zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 5 lat w maju	Rosochaty Róg, Leszczewek
9.	1037 ¹⁾ trzepla zielona (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 5 lat w czerwcu	Czarna Hańcza (Sobolewo)
10.	1060 ¹⁾ czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata w okresie czerwiec-lipiec	Dolina Czarnej Hańczy (starorzecze)
11.	4038 ¹⁾ czerwończyk fioletek (<i>Lycaena helle</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 3 lata w okresie lipiec-sierpień	Sobolewo
12.	1166 ¹⁾ traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie maj-lipiec	Krzywe, Rosochaty Róg, Leszczewo
13.	1188 ¹⁾ kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie kwiecień-lipiec	Leszczewo, Krzywe, Rosochaty Róg
14.	A030 ²⁾ bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>)	Inwentaryzacja, ocena zajęcia gniazd i sukcesu lęgowego	W przypadku zlokalizowania gniazd corocznie 1 kontrola: stan zajęcia gniazda, kwiecień-maj; II kontrola: określenie sukcesu lęgowego, lipiec-sierpień	Tereny leśne Parku – drzewostany \geq 80 lat
15.	A031 ²⁾ bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)	Ocena zajęcia gniazd i wyniku lęgów	Corocznie lipiec	Tereny otwarte Parku
16.	A072 ²⁾ trzmiełojad (<i>Pernis apivorus</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata, wskazana ocena liczebności jak najszybciej z racji niedokładnej aktualnej oceny	Tereny leśne Parku

17.	A073 ²⁾ kania czarna (<i>Milvus migrans</i>)	Inwentaryzacja i ocena zajęcia gniazd oraz sukcesu lęgowego	W przypadku zlokalizowania gniazd corocznie 1 kontrola: stan zajęcia gniazda, kwiecień - maj; II kontrola: określenie sukcesu lęgowego, czerwiec-lipiec	Tereny leśne Parku – drzewostany ≥ 80 lat
18.	A075 ²⁾ bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>)			
19.	A089 ²⁾ orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>)			
20.	A104 ²⁾ jarząbek (<i>Bonasa bonasia</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 2 lata jedna kontrola – mapowanie terytoriów na transektach, z wabieniem – kwiecień	Tereny leśne Parku
21.	A217 ²⁾ sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Inwentaryzacja drzew dziuplastych, ocena zajęcia rewirów lęgowych	Co 2 lata jedna kontrola: wykrywanie stanowisk – kwiecień	Tereny leśne Parku – drzewostany ≥ 80 lat
22.	A223 ²⁾ włóchatka (<i>Aegolius funereus</i>)			
23.	A234 ²⁾ dzięcioł zielonosiwy (<i>Picus canus</i>)	Inwentaryzacja drzew dziuplastych, ocena zajęcia rewirów lęgowych na podstawie zachowań terytorialnych	Co 2 lata jedna kontrola – kwiecień/maj	Tereny leśne Parku – drzewostany ≥ 80 lat
24.	A236 ²⁾ dzięcioł czarny (<i>Dryocopus martius</i>)			
25.	A239 ²⁾ dzięcioł białostrzbiety			
26.	A241 ²⁾ dzięcioł trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)			
27.	1337 ¹⁾ bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	Monitoring czynnych stanowisk bobrowych	Co 2 lata raz w sezonie (listopad-marzec)	Zbiorniki i ciek wodne Parku
28.	1355 ¹⁾ wydra (<i>Lutra lutra</i>)	Monitoring względnej częstości występowania gatunku w oparciu o standardową metodę badań	Co 6 lat (zimą i latem)	Zbiorniki i ciek wodne Parku

2.2. Monitoring rozszerzony, prowadzony przez specjalistów zewnętrznych, w przypadku pozyskania środków na ten cel. Podmiot odpowiedzialny – Park.

Lp.	Przedmiot monitoringu	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce ⁶⁾
1.	1381 ¹⁾ widłoząb zielony (<i>Dicranum viride</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lata	Jedynie stanowisko w oddziale 36 li

2.	1393 ¹⁾ haczykowiec (sierpowiec) błyszczący [<i>Hamatocaulis (Drepanocladus) vernicosus</i>]	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat	4 stanowiska, oddziały: 93m, 121f/121g, 128a/128b, 134j;
3.	1016 ¹⁾ poczwarówka jajowata (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie sierpień-wrzesień	Dolina Wiatrołuży
4.	1013 ¹⁾ poczwarówka Geyera (<i>Vertigo geyeri</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie wrzesień-październik	Dolina Wiatrołuży
5.	1014 ¹⁾ poczwarówka zwężona (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	Z wykorzystaniem metodyki PMS/GIOŚ	Co 6 lat w okresie wrzesień-październik	Dolina Wiatrołuży
6.	A005 ²⁾ perkoz dwuczuby (<i>Podiceps cristatus</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata	Zbiorniki wodne z szuwarem trzcinowym
7.	A021 ²⁾ bąk (<i>Botaurus stellaris</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata, zaczynając od 2017 r.	Zbiorniki wodne z szuwarem trzcinowym
8.	A067 ²⁾ gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Wskazane przeprowadzenie dokładnej oceny liczebności gatunków (pary w okresie toków – kwiecień), a potem powtarzać ocenę co 3 lata	Zbiorniki wodne i cieki Parku
9.	A070 ²⁾ nurogęs (<i>Mergus merganser</i>)			
10.	A081 ²⁾ błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata, począwszy od 2017 r.	Tereny otwarte Parku
11.	A119 ²⁾ kropiatka (<i>Porzana porzana</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Corocznie 1 kontrola w odpowiednich siedliskach z wabieniem	Płytkie zbiorniki wodne i otaczające je łąki w Parku
12.	A122 ²⁾ derkacz (<i>Crex crex</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata, począwszy od 2017 r.	Tereny łąkowe Parku
13.	A125 ²⁾ łyska (<i>Fulica atra</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Ze względu na brak wiarygodnej oceny liczebności populacji lęgowej wskazane przeprowadzenie jak najszybciej takiej oceny, a następnie powtarzanie co 3 lata	Zbiorniki i cieki wodne Parku
14.	A127 ²⁾ żuraw (<i>Grus grus</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata, począwszy od 2017 r.	Śródleśne i bezleśne mokradła Parku
15.	A153 ²⁾ kszuk (<i>Gallinago gallinago</i>)			
16.	A165 ²⁾ samotnik (<i>Tringa ochropus</i>)			
17.	A215 ²⁾ puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	Wykazanie obecności ptaków w potencjalnym terytorium	Coroczne nasłuchy odbywających się samców w okresie koniec lutego-marzec	Obszary leśne Parku (ze starymi drzewostanami)

18.	A224 ²⁾ lelek (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	Ocena liczebności populacji lęgowej	Co 3 lata	Bory, mozaika pastwisk, łąk, zadrzewień śródpolnych
19.	A232 ²⁾ dudek (<i>Upupa epops</i>)			
20.	A242 ²⁾ lerka (<i>Lullula arborea</i>)			
21.	A298 ²⁾ trzciniak (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	Ocena liczebności	Co 3 lata jedna kontrola – mapowanie śpiewających samców; zwrócić uwagę na stwierdzenia równoczesne; maj-czerwiec	Jeziora i ciek wodne Parku
22.	1308 ¹⁾ mopek (<i>Barbastella barbastellus</i>)	Ocena stanu populacji i siedliska – schronienia letnie	Co 5 lat	W całym Parku
		Ocena stanu populacji i siedliska – schronienia zimowe (lodownia rybacka w Bryzglu i 40 wytypowanych piwnic)	Co 5 lat	W całym Parku
23.	1318 ¹⁾ nocek łydkowłosy (<i>Myotis dasycneme</i>)	Ocena stanu populacji i siedliska – schronienia letnie	Co 5 lat	Most na Czarnej Hańczy w Czerwonym Folwarku
24.	1352 ¹⁾ wilk (<i>Canis lupus</i>)	Monitoring liczebności populacji (na podstawie fotopułapek, zimowych tropień oraz badań genetycznych), struktury pokarmowej (na podstawie badań odchodów oraz upolowanych ofiar)	Fotopułapki w trybie ciągłym, tropienia i badania struktury pokarmowej oraz badania genetyczne co 3 lata	W całym Parku
25.	1361 ¹⁾ ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Monitoring liczebności populacji (na podstawie zimowych tropień)	Co 3 lata	W całym Parku

